

AKTUELLA FRAGOR

Debattredaktör: Lasse Hansson, 040-28 10 13 Fax: 040-93 96 56 E-post: aktuella@sydsvenskan.se

”Våga säga ifrån”

Barn och ungdomar upplever Malmö som allt mer hotfullt. Otryggheten finns också i skolan. Vuxna måste våga vara auktoriteter och skapa ordning och arbetsro i klassrummet. Det skriver **Mats Edin**, psykolog i Västra Innerstaden, och **Nick Drummond**, ledarskapsutvecklare.

Det är svårare att vara pedagog idag än någonsin tidigare. I framtiden kommer det att vara ännu svårare. Detta beror på att samhället förändras allt fortare, blir mer splittrat och samtidigt mer sammankopplat – mer komplicerat och allt svårare att förstå. I skolan märks detta tydligast på att det är stora skillnader i värderingar, moral, emotionell mognad och kunskap än någonsin tidigare.

Utan ett så kallat vertikalt perspektiv, som kan synliggöra och bemöta dessa olika nivåskillnader, vilseleder vi våra barn. Vi vuxna i skolan har fokuserat på att ”behandla alla lika”. Resultatet blir att Malmö skolor, gator och torg har blivit hotfullare. Som kaptenen utan kurs tappar vi riktningen, och oavsett hur många kartor och kompasser som finns tillhands förblir vi vilsna.

Ett vertikalt ledarskap innebär att den som är ledare själv förändras lika fort som förändringen. Nu måste vi lämna det gamla för något nytt, vi får inte längre behandla alla människor lika. Alla har samma värde, men olika individer måste behandlas olika efter deras förutsättningar och särart. Alla människor kan och bör växa.

Vår uppgift som vuxna i skolan är att skapa förutsättningar som lyfter eleverna från en nivå till nästa nivå. Annars berövar vi våra barn och ungdomar chansen att leva med högre mening och mål med sina liv.

Dagens kulturer säger att det finns flera sanningar och att rätt och fel är relativt. Det är därför vi behandlar alla lika och inte tror att vi får döma, för inget perspektiv syns bättre än något annat. Längre har vi vuxna tyckt att beslut skall fattas först efter att alla är överens och varje konflikt tros bäst lösas genom dialog.

Detta har visserligen inneburet stora framsteg relativt sett, men vi möter nu allt fler barn

Lärarna måste återta den auktoritära rollen, framhåller författarna.

ARKIV: EMMA KRANTZ 2001

som lider av ett sådant bemötande. Många barn känner sig i dag otrygga och osäkra i skolan. De vet, ofta bättre än vuxna, vad som behövs – att det bästa sättet att stoppa oordningen är att våga döma och att säga till på skarpen samt inte minst, att föregå med gott exempel. Men idag gör vi ofta inte det.

OTRYGG STAD

Många barn har dålig självkänsla och är samtidigt impulsiva, egocentriska och saknar egen disciplin. Utan relevant styrning kommer allt fler barn att gå ur skolan med underkända betyg. Som det nu är möts eleverna ofta av vuxna som lever med minnet av de onaturliga hierarkier som rådde i vårt samhälle fram till tidigt 60-tal.

Vi vuxna, som alltför ofta undviker att vara de auktoriteter som vi egentligen är, skapar inte den ordning och arbetsro i klassrummet och trygghet på skolgården som krävs för god inlärning. Vi ökar frekvensen av dåligt beteende genom att alltför tålmodigt diskutera med de elever som stör. Ofta stjälper det mer än det hjälper.

Som ett resultat av att vi enbart vägrar acceptera att det i dag sker en vertikal utveckling hos människor, behandlar vi våra barn som om de vore vuxna. Eleven ”borde” förstå – jag förstår ju.

Detta bemötande har flera negativa konsekvenser. Även barn som ”har lätt för sig”, som är studiemotiverade och drivs av nyfikenhet och kunskapsglädje, överges. De får inte hjälp att gå vidare. De belönas heller inte för de bra val de gör.

Utän det vi kallar vertikaltitet ser alla ut att vara lika, för i en horisontell struktur ser vi endimensionellt och låter den som är störst och starkast bestämma. Vi bidrar därmed till en onaturlig makt hierarki som ”drar ner alla”. Istället för att våga vara auktoriteter, som dömer mellan bra och dåliga val, gör vi oss alla till offer.

Om istället den vuxne vågar agera främjas elevens utveckling, oavsett på vilken nivå han eller hon befinner sig.

Vi behöver ett ledarskap som möter människor där de befinner sig, som ser deras potential och frigör deras krafter till att nå högre. Och sedan ännu högre. Då lyfter vi alla elever så att hela Malmöns befolkning vinner på det. Valet är ditt.

NICK DRUMMOND
MATS EDIN
15 april 2005

Tidigare artiklar i serien har publicerats 1.4, 2.4, 5.4, 6.4, 7.4, 9.4 och 12.4.